

Київський університет імені Бориса Грінченка

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УПРАВЛІННЯ СУЧАСНОЮ СТОЛИЧНОЮ ШКОЛОЮ

Збірник

наукових статей за матеріалами
регіональних науково-практичних
конференцій
2014–2015 рр.

УДК 37.07:373

ББК 74.24

П78

Рекомендовано до друку Вченою радою
Інституту суспільства
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 8 від 20.05.2015 р.)

За загальною редакцією *Шуть В.Я.*,
старшого викладача кафедри суспільно-гуманітарної освіти
і виховання Інституту післядипломної педагогічної освіти,
кандидата філологічних наук

Проблеми та перспективи управління сучасною столичною
П78 **школою** : зб. наук. ст. за матер. регіон. наук.-практ. конф. 2014–
2015 рр. / за заг. ред. В.Я. Шуть. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка,
2015. — 440 с.

УДК 37.07:373

ББК 74.24

© Автори публікацій, 2015

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015

Література

1. Гамова Г. Прагмалінгвістичні основи мовної етики й мовленнєвого етикету в діловій комунікації / Г. Гамова // Підготовка фахівців у галузі знань «Державне управління»: вимоги до змісту та відповідність сучасним викликам : матеріали щоріч. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 6-7 листоп. 2014 р.) / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, М.М. Білінської, В.М. Сороко. — К. : НАДУ, 2014. — С. 283–285.
2. Дистанційне навчання: психологічні засади / [М.Л. Смульсон та ін.]; за ред. М.Л. Смульсон ; НАПН України, Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. — К. ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. — 240 с.
3. Малярчук О. В. Дистанційне навчання в системі вищої гуманітарної освіти Сполучених Штатів Америки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Малярчук Олена Валентинівна ; Житомирський державний університет ім. І. Франка. — Житомир, 2010. — 20 с.
4. Пашко Л.А. Комунікативна компетентність керівника : навч.-метод. матер. / Л.А. Пашко, Н.Б. Ларіна, О.М. Руденко; упоряд. Г.І. Бондаренко. — К. : НАДУ, 2013. — 73 с.
5. Плотницька І.М. Українська мова в державному управлінні: теоретико-методологічний аспект : [монографія] / І.М. Плотницька. — К. : Вид-во НАДУ, 2006. — 232 с.

УДК 378.07

ББК 74.58

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ШКІЛ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Василевич Леонід Федорович,

доцент кафедри інформаційних технологій

і математичних дисциплін Інституту суспільства

Київського університету імені Бориса Грінченка,

кандидат технічних наук

У роботі висовується гіпотеза, що кожна школа повинна мати свою особисту стратегію розвитку. Розглянуто проблеми реалізації стратегій розвитку сучасних шкіл та шляхи їх розв'язання, показано бар'єри на шляху реалізації стратегій шкіл та визначено основні універсальні принципи прийняття стратегічних рішень. Запропоновано в початкові плани університетів для студентів з педагогічних спеціальностей ввести дисципліну «Стратегічний менеджмент в освіті», однією з тем якої має бути «Збалансована система

показників». Запропоновано здійснювати кількісну оцінку ефективності реалізації стратегії шкіл на основі лінгвістичних змінних.

Ключові слова: стратегія, збалансована система показників, часткові, ключові та узагальнені показники, принципи прийняття рішень, лінгвістична змінна.

Визначення завдання. Свої стратегії як загальні моделі дій, необхідних для досягнення головних цілей, що визначаються на певний період часу, повинні бути в кожному навчальному закладі, зокрема в кожній школі. В умовах економічної та демографічної кризи в країні важливість розроблення ефективних стратегій розвитку шкіл стає ще більш актуальним завданням.

Перша стадія кризи в освіті — це стратегічна (неправильно вибрана стратегія), після якої починається оперативна криза процесів навчання (неефективність реалізація вибраної стратегії), що призводять до незадовільних кінцевих результатів. Без розробки і реалізації успішних стратегій немає шансів на конкурентоздатність окремих шкіл та на успіх освіти в цілому.

Та попри важливість стратегічного управління школами, тільки незначний відсоток шкіл успішно реалізує свої стратегії, що й визначає актуальність теми роботи. Оскільки в період економічної кризи всі процеси прискорюються, то потрібно частіше здійснювати моніторинг реалізації стратегії школи і за необхідності проводити її корегування. Це можна зробити лише за наявності кількісних оцінок ефективності реалізації стратегії.

Бар'єри на шляху реалізації стратегій шкіл не відрізняються від тих перешкод, які виникають під час реалізації стратегій організаціями та підприємствами в інших сферах діяльності [3].

Існують такі основні бар'єри на шляху реалізації стратегій шкіл:

- бачення (низький відсоток вчителів знає і розуміє стратегію школи);
- людського фактору (незначна кількість співробітників шкіл має стимули, пов'язані з реалізацією стратегії);
- відсутність необхідних ресурсів;
- керівництва (обговорення ефективності реалізації стратегій відбувається дуже рідко) [3].

Метою роботи є визначення шляхів подолання бар'єрів на шляху реалізації стратегії школи.

Основні результати. Хоча означень поняття стратегії існує багато [1, 2], будемо дотримуватися того, що стратегія шкіл — це сукупність її основних довгострокових цілей та способів їх досягнення.

Вибір стратегії має ґрунтуватися на *основних універсальних принципах* прийняття рішень: цілі, множини альтернатив, оптимальності, свободи вибору рішення, керівництва та розподілу повноважень і відповідальності, вимірювання, усвідомленої необхідності в прийнятті ризику, відповідності ресурсів, науковості, системності, синергетики.

Значна кількість принципів прийняття стратегічних рішень, їх багатоальтернативність та багатокритеріальність, а також обмеженість людського мозку переробляти багатомірну (матричну) інформацію зумовлюють необхідність кількісної оцінки ефективності реалізації стратегії.

Проблема кількісної оцінки ефективності реалізації стратегії пов'язана з тим, що, по-перше, немає визначеної кількісної характеристики показника ефективності стратегії. По-друге, ця задача є багатокритеріальною і згалом неможливо отримати ні аналітичними, ні статистичними методами функціональну залежність загального показника ефективності стратегії Y від часткових показників X, Z, W, V тощо, від яких залежить її ефективність, а також взаємозалежність між частковими показниками. По-третє, неможливо кількісно оцінити або складно отримати окремі часткові показники, що зумовлює неповноту, неточність, нечіткість вихідної інформації.

Наведені особливості роблять практично не можливим кількісне оцінювання ефективності реалізації стратегії за допомогою аналітичних методів. Перспективним для цього завдання є апарат теорії нечітких множин, який за змістом і ефективністю є більш адекватним для задачі, яка розглядається [4].

Тому для оцінки Y запропоновано застосовувати лінгвістичні змінні, а в якості ключових часткових показників взяти складові збалансованої системи показників (ЗСП) (Balanced Score Card — BSC), яку розробили Р. Каплан та Д. Нортон [4]. Цю систему можна розглядати і як набір ключових показників на основі стратегії школи, і як систему стратегічного управління, і як інструмент для розповсюдження інформації.

Складові цієї системи: 1) учні, їхні батьки та роботодавці (клієнти) — ключовий частковий показник X ; 2) кадровий персонал

шкіл та процес його розвитку — ключовий показник Z; 3) система управління та внутрішні взаємовідносини — ключовий показник W; 4) фінансова складова — ключовий показник V.

Для різних стратегій різні складові можуть мати неоднакову важливість, що потрібно враховувати при знаходженні загального показника ефективності реалізації стратегії Y. Недоліком розробленої ЗСП є те, що в ній відсутня методика отримання кількісного узагальненого показника ефективності реалізації стратегії. У роботі [5] пропонується застосовувати методику прогнозування ефективності стратегії на основі лінгвістичних змінних. Привабливість застосування лінгвістичних змінних в задачі, яка розглядається, зумовлена її близькістю до природних умов.

Реалізація ЗСП у школі має проходити крізь такі етапи: 1) формування стратегії з урахуванням ресурсів; 2) визначення ключових факторів успіху; 3) визначення часткових показників ефективності для кожної складової (кожного ключового показника); 4) організація функціонування ЗСП.

Висновки. Розглянуто бар'єри на шляху реалізації стратегій шкіл; запропоновано ввести в початкові плани університетів для студентів з педагогічних спеціальностей дисципліну «Стратегічний менеджмент в освіті», однією з тем якої має бути «Збалансована система показників», здійснювати кількісну оцінку ефективності реалізації стратегії шкіл на основі лінгвістичних змінних.

Література

1. Шифрин М.Б. Стратегический менеджмент / М.Б. Шифрин. — СПб. : Питер, 2006. — 240 с.
2. Клименюк М.М. Стратегія управління навчальним закладом в сучасних умовах / М.М. Клименюк, І.С. Кочарян. — К. : Освіта України, 2011. — 192 с.
3. Каплан Роберт С. Организация, ориентированная на стратегию / Роберт С. Каплан, Дейвид П. Нортон ; пер. с англ. — М. : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2004. — 416 с.
4. Нечеткие множества в моделях управления и искусственного интеллекта / под ред. Б.А. Поспелова. — М. : Наука, 1986. — 312 с.
5. Василевич Л.Ф. Кількісна оцінка реалізації стратегій університетів на основі системи збалансованих показників / Л.Ф. Василевич, І.І. Юртин // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір]. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. — С. 853–863.